

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z.**, so sídlom v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou A., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **E.**, s.r.o., so sídlom v H., IČO: X., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 8 C 195/2011, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. júna 2014 sp. zn. 4 Co 550/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom zo 4. decembra 2012 č.k. 8 C 195/2011-129 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. X. v podiele 1/1, Správa katastra S., Katastrálny úrad Bratislava, okres S., obec H., kat. územie H., a to parc. č. X. - ostatné plochy o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - zastavané plochy a nádvorcia o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X.X., parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2 (ďalej len „nehnuteľnosti“) a určenia, že vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. X. v podiele 1/1, Správa katastra S., Katastrálny úrad Bratislava, okres S., obec H., kat. územie H., a to parc. č. X. - ostatné plochy o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - zastavané plochy a nádvorcia o výmere X. m2, parc. č.

X. - záhrady o výmere X.X., parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X.X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2, parc. č. X. - záhrady o výmere X. m2 (ďalej len „nehnutelnosti“) je Slovenská republika v Správe Slovenského pozemkového fondu. Žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovaní určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., nakoľko medzi účastníkmi absentuje akýkoľvek vzťah, nie je medzi nimi sporné vlastnícke právo; podľa žalobkyne je sporné vlastnícke právo medzi žalovaným a Slovenskou republikou, zastúpenou Slovenským pozemkovým fondom. Mal za to, že v danom prípade negatívnym určovacím výrokom (t.j. že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľností) by nemohlo dôjsť k zmene vlastníckeho práva vyznačeného v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného. Za neprípustné považoval tiež rozhodovanie o vlastníckom práve tretej osoby (Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu), ktorá nie je účastníkom konania. Z dôvodu nepreukázania naliehavého záujmu na týchto výrokoch žalobu zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 11. júna 2014 sp. zn. 4 Co 550/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala naliehavý právny záujem na určovacom návrhu, a to ani v časti negatívnej žaloby ani v časti návrhu na určenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech inej osoby, a to Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom uviedla, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), že konanie trpí vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom názore (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že odôvodnenie rozsudkov súdov nižších stupňov je nepreskúmateľné, nepresvedčivé, nakoľko súdy sa nevyjadrili k zásadným otázkam nevyhnutným pre správne rozhodnutie vo veci samej, nevysporiadali sa s uvádzanou judikatúrou a ani neodôvodnili,

z akého dôvodu sa od tejto odchýlili. Na základe uvedeného žiadala zrušiť rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, námietky žalobkyne uvedené v dovolaní sú nedôvodné. Navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' z § 238 ods. 1 O.s.p., ani

z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“). Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom. Z obsahu dovolania možno

vyvodit', že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalobcovi realizáciu jeho procesných práv.

Pokiaľ žalobkyňa namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúci za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (s tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné. Uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo odporučené uverejniť v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom tento súd dospel k právnemu názoru, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Tento rozsudok bol v uvedenej zbierke publikovaný ako R 111/1998. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci)

nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 18/2013).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvávali na právnych záveroch súladných s R 111/1998, napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013.

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 (posudzujúc ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu zo 7. augusta 2012 sp. zn. 3 Cdo X./2012) uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 opätovne zaujal stanovisko k tomu, či prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia (ne)zakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pričom zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. Súladnosť tohto názoru najvyššieho súdu s Ústavou Slovenskej republiky vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu zo 4. júna 2014 sp. zn. I. ÚS 287/2014.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej

základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Žalobkyňa v dovolaní vyslovila aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a keďže prípustnosť jej dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. marca 2015

JUDr. Daniela S u ě a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková